

Oblast 23b

Popis trasy č. 23b Doprava pěšky

Trutnov → Nové Dvory → Voletiny

Lehká procházka pro trutnováky na podzimní nedělní odpoledne. Do Nových Dvorů u Trutnova kolem Čapkovy boudy do Voletin a Poříčí k MHD či vlaku.

Trutnov	Okres Trutnov	PSC 541 01
výměra ha: 10336	obyvatel: 31398	německý název: Trautenou
		Nadm. výška: 414
<p>Osídlování severovýchodní části země - Krkonoš začíná ve 12.st. v období raného feudalismu. Slovanské osídlení se šířilo z již kolonizovaných jižních oblastí podél zemských stezek vedoucích do Polska, a to v místech opevněných tvrzí zajišťujících bezpečnost země. Trutnovský kraj kolonizoval český rod pánů ze Švábenic osídlováním oblasti kolem osady Úpy, dnešní Horní Staré Město, která byla krátce po roce 1000 založena rytířem Albrechtem Trautenberkem. V blízkosti této osady s dřevěnou tvrzí vznikla brzy Nová Úpa (Trautenawe) - dnešní Trutnov, která v roce 1260 získala právo tržní, soudní a várečné. Vliv pánů ze Švábenic však postupně klesal. V roce 1301 Vítek ze Švábenic postoupil celé panství králi Václavu II. a Trutnov se tak stal královským městem. Byl vytvořen Trutnovský manský kraj.</p> <p>V r. 1421 bylo dobyt husity. Město dvakrát zcela vyhořelo, vlivem válečných událostí či z nedbalosti. Na zdejšímu Humlově kopci bylo r. 1775 krvavě potlačeno velké povstání nevolných sedláků z Trutnovska. Na místě hradu stojí pozdně empírová budova muzea, poblíže ní raně klasicistní kostel. V okolí kostela se zachovaly zbytky pozdně gotického opevnění. Město má gotický půdorys se čtvercovým náměstím a s podloubím. Na náměstí je kašna se sochou Krakonoše (Poninger 1892). Renesanční radnice byla upravena pseudogoticky r. 1862. Řada renesančních, pozdně barokních a empírových domů. Na Janském vrchu stojí barokní kaple v její okolí jsou památníky padlým z r. 1866. Na Šibeničním vrchu, zalesněném návrší přírodního parku z r. 1890 (60 ha) památník generála Ludvíka von Gablenze, který tu 27. 6. 1866 (krátce před královéhradeckou porážkou) zvítězil nad Prusy. Město je rodištěm německého básníka Uffo Horna (1817- 1860), revolucionáře z r. 1848 a rodištěm jezuitu P. Fritze, který jako první zmapoval tok Amazonky.</p>		
tvrz, zřícenina		N:50°33'42.61",E:15°54'48.181"
<p>Trutnov - budova muzea je pozůstatkem někdejšího trutnovského hradu. Kamenný hrad vznikl jako sídlo královské správy a manského zřízení. Za Kryštofa z Gendorfu v polovině 16. století dostal hrad podobu renesančního zámku, který byl v září roku 1647 švédským vojskem částečně pobořen a posléze císařskými vypálen. V polovině 19.st. byl objekt přestavěn na školu a dnes je zde umístěno Muzeum Podkrkonoší. Sklepní prostory slouží vinárně Pod Hradem.</p>		
kaplička-výklenek,ochranná kaple	Bendlova ul - kaple čm 01	
<p>Trutnov - jednu větší místnost dům v Bendlově ulici za I. republiky propůjčil majitel české katolické menšiny za kapli. Do této místnosti v patře bylo zřízeno ze dvora vnější železné schodiště.</p>		
dům či chalupa	ČČ-Fibichova108	
<p>Trutnov ul. Fibichova čp. 108 - dům dříve zvaný Palatinum, který užívala tzv. misijní společnost Palatini. Po roce 1946 se odstěhovali do Rakouska. Ještě v 50. letech minulého století jej užívali kněží v důchodu. V přízemí domu bývala kaple.</p>		
kostel	Evangel_kostel01	
<p>Trutnov - novogotický evangelický kostel z r. 1900 postavený trutnovským stavitelem Karlem Riegrem.Kostel je charakteristický 43 m vysokou osmibokou věží, zdivo je z režného cihelného zdiva. Ve věži je 220 kg těžký zvon z roku 1929. V roce 1980 byl zrekonstruován na hudební síň B.Martinů. Při jeho rekonstrukci zanikl hluboký reliéf žehnajícího Krista umístěný v portálu.</p> <p>Interiér kostela zdobí sochy muže a ženy v nadživotní velikosti, Hlas a Naslouchání, od akademického sochaře Olbrama Zoubka. Od roku 1981 zde každoročně probíhá festival komorní hudby Turnovský podzim. Od roku 1990 je opět příležitostně užíván i pro náboženské účely.</p>		
rozhledna, výhled	Gablenzův výhled	
<p>Trutnov - výhled na město z vrchu Šibeník u památníku gen.Gablenze.</p>		
socha kamenná	Hřbit01_1 Víra	
<p>Trutnov - socha Víry na jedné z hrodek trutnovských podnikatelů.</p>		
socha kamenná	Hřbit02_1 Naděje	
<p>Trutnov - socha Naděje na jedné z hrodek trutnovských podnikatelů.</p>		
socha kamenná	Hřbit03_Láska	
<p>Trutnov - socha Lásky na jedné z hrodek trutnovských podnikatelů.</p>		
socha kamenná	Hřbit04_Pieta	
<p>Trutnov - hřbitov sousoší s pietou v kryté hrobce vedle kaple.</p>		

socha kamenná	Hřbit05 Kristus	
Trutnov - socha Krista na hrobce rodiny Spiegel.		
socha kamenná	Hřbit06_Žal	
Trutnov - socha Žal na hrobce rodiny trutnovského podnikatele Faltise.		
socha kamenná	Hřbit07_Polibek smrti	
Trutnov - socha Polibek smrti na hrobce rodiny trutnovského podnikatele Hasse. Text na stuze věnce: Kůz jeder sehen! Hrobka z r. 1879. Sochař M Natter.		
kaplička-výklenek, ochranná kaple	HřbitEtrichKaple	
Trutnov - hrobka v podobě kapličky rodiny trutnovského podnikatele Etricha.		
hřbitovní pomník	HřbitNáhrob s křížem	
Trutnov - náhrobky starého hřbitova. Po zrušení hřbitova poblíž kostela roku 1875 byly historicky cenné náhrobky zabudovány do vnější zdi tehdy nové hřbitovní kaple. Při její rekonstrukci v polovině 90 let minulého století, byly přeneseny do postraních ambítů kaple.		
hřbitovní pomník	HřbitNáhrobek	
Trutnov - hřbitov náhrobek 18. století.		
hřbitovní pomník	HřbitNáhrobek 1742	
Trutnov - hřbitov náhrobek z roku 1742.		
socha kamenná	Hřbitsv. Josef08	
Trutnov - socha svatého Josefa ve hřbitovní bráně stávala původně je jedním ze hřbitovních pomníků.		
hřbitov	HřitKaple01	
Trutnov hřbitovní kaple Všem svatých z r. 1875 postavená stavitelem Bohatým v novorománském slohu. Stavitel leží v hrobu při zdi oddělující hřbitov na dvě části. Některé prameny uvádějí název kaple Svatého kříže.		
kaple	Jankaple01	
Trutnov - kaple zasvěcená Janu Křtiteli stojí jižně nad městem na Jánském vrchu. Snahy o postavení kaple pocházejí z roku 1709 o šest let později byla kaple vysvěcena. Půdorys kaple je eliptického tvaru. Při požáru města r. 1745 vyhořela i kaple. V letech 1811-18 byla obnovena. V jejím okolí jsou památníky padlým z r. 1866.		
socha kamenná	Janské nám_JNep01	
Trutnov - Jan Nepomucký proti Poště. Barokní socha z dílny J.F. Pacáka je z roku 1728. Původně stávala na mostě kudy vedl mlýnský náhon. Text zapsaný v podstavci naznačující oblouk mostu se dochoval již špatně čitelný: SanCto Ioanni NepoMVCeno Coronae CzeChICae et RegInae VrbIs TrVtnoVI ae InsIgnI proteCtorI. Socha od 60. let minulého století byla několikrát přemístěna vždy na ještě více zastrčené místo. Než ji nové vedení města vrátilo na původní čestné místo do středu města.		
kostel	Kos_PM_01	
Trutnov - Arciděkanský kostel Narození Panny Marie. V místech původního gotického kostela z 13. století, po požáru města několikrát přestavovaného, stojí nový ranně klasicistní kostel budovaný v letech 1756-82. Vystavěn byl podle plánu Leopolda Niderecker. Restaurován v 30 a 90 letech minulého století.		
pomník-památník	Kos_PM_04	
Trutnov - Arciděkanský kostel Narození Panny Marie interiér z období počátku rokoka.		
hřbitovní pomník	Kos_PM_05	
Trutnov - renesanční náhrobek z doby kol. 1606.		
kříž kamenný	Královed01	
Trutnov - kříž na Královédvorské ul. Původně náhrobek Aloise Fidlera. Kříž sem byl zřejmě přemístěn po zrušení starého hřbitova pod kostelem.		
kříž kamenný	Kryblická01	N:50°40.831', E:15°58.281'
Trutnov - v Kryblické ulici proti domu s pečovatelskou službou v kamenné opěrné zdi je vsazen asi 1m vysoký kamenný kříž u paty kříže letopočet 1832 v hlavě 1830. Rozměry: 129 x 79 x 24 cm, nadmoř. výška: 432.		

Trutnov - kulturní středisko. V místech bývalé stělnice Byl vztyčen hrubě otesaný kámen s německým textem. České znění: V pietní vzpomínce statečných ochránců Občanů Trutnova: Hejtman Franz Ad. Kiesling, Poručík Rufs, Franz Weber, Franz Seidel, Spatzier, Born Kašpar Nentirich a též mnohým dalším neznámým padlým příležitostným účastníkům bitvy u Kolína 18.června 1757. ---- k.k.priv. Ostrostřeleckého oddílů G.d.C.Ludvig svobodný pán z Jablonce n/N Trutnov. Zřízeno 1897.

socha kamenná

Lipová_Florián01

Trutnov - rohový dům na začátku Lipové ulice se sochou sv. Floriána. Ve štítu domu text Mit Lott BB.

kaplička-výklenek,ochranná kaple

M_Gorkého kaplička_02

Trutnov - kaplička Jana Nepomuckého pod nemocnicí. Hüttlova kronika jako rok vzniku kaple před Dolní branou uvádí 1507. Nová zděná kaplička byla postavena v empírovém slohu r.1840. V roce 1912 byla z křížovatky pod školou M.Gorkého přenesena na současné místo.

kříž dřevěný

PodParadráhou_2014

N:50°55'72.753" E:15°92'37.708"

Trutnov - v parku na vyhlídkové místě pod Paradráhou byl vztyčen koncem roku 2014 dřevěný kříž. Prostor s přístřeškem navazuje na dávné odpočinkové místo u kříže.

zaniklé objekty

SinaogaTU01

přírod. a tech. zajímavosti

Slezská ul_zdravot_poj

Trutnov - reliéf P.Marie na domě ve Slezské ulici.

sloup kamenný

SloupSvTroj

Sloup na Krakonošova náměstí je 11m.Český text na sloupu zní: „Léta téhož k větší cti a slávě svaté Trojice ten sloup vzhůru vyzdvihl Jan Jiří Nejdík.“.Ve vrcholu sloupu je Boží Trojice – Otec, Syn a Duch Svátý. Po stranách sloupu a na zábradlí schodiště je umístěno osm soch biblických postav a patronu země v životní velikosti. Stojící blíže sloupu představují: Jana Nepomuckého (blahoslaven 1719 a svatořečen 19.3.1729), dále Pannu Marii a její rodiče sv.Annu a Jáchyma. Na zábradlí schodiště stojí sochy Jana Křtitele, jeho rodičů Alžběty a Zachariáše a Kristova pěstouna sv.Josefa. Z umístění sochy Jana Nepomuckého na vyšší stupeň mezi tři výše uvedené postavy lze vyčíst aktuálnost sloupu postaveného v době, kdy touha po svatořečení Jana Nepomuckého byla velmi živá. Rok postavení prozrazují zvýrazněná písmena latinského textu MDCCIII tedy rok 1704.

socha kamenná

Sv_Rodina01_3

Trutnov - sousoší sv. Rodiny mezi kostelem a muzeem. Dílo vytvořeno v dílně J.F.Pacáka roku 1730. Dílo nepostrádá znaky venkovského lidového baroka uplatňující se v postklasické době umění. Sousoší bylo do roku 1973 v Poříčí u domu ve stráni za dvojitým viaduktem.Odkud bylo přemístěno ke staré faře v Trutnově, kde stálo do roku 1980.

zaniklé objekty

TU hospital 01

Úpský hospital byl založen roku 1260 na levém břehu Úpy v prostoru dnešních Niv v místě domu čp. 57. V polovině 13.století probíhalo ve východní části Krkonoš osídlování kraje. Vedle rodu Švábeniců se na procesu podílel i Řád křížovníků – Strážců božího hrobu. Za vlády Jana Lucemburského v čase místních válečných rozbrojů byl hospital roku 1313 vypálen. V čase klidu byl opět obnoven Hospital měl za povinnost chovat a vyživovat deset nemocných ve stálé péči. Podle dochovaných zpráv se lze domnívat, že před dokončením výstavby farního kostela byl kostel (kaple) v prostoru kláštera u křížovníků po nedlouhou dobu prvním stálým bohoslužebným místem v Nové Úpě (Trutnově). Roku 1421 za husitských válek byl opět vypálen a již neobnoven. Předpokládá se, že ohni podlehl i kostel sv. Petra. Své nové objekty křížovníci vystavěli již blíž pod ochranu města, nedaleko jeho hradeb. Nyní bývalý klášterní prostor připomínají jen velké oblouky stropu v restauraci Bonanza.

kříž kovový

TU NaStruze

N:50°33'35.846" E:15°54'54.035"

Trutnov - v parčíku těsně při ulici Na Struze je asi 1m kamenný podstavec s křížkem. Podstavec nese text:

Hier ruhen die Uiberreste der Francisca geb. Grosser verwittibte Hoser wider verehlichte Czerny.

Geb: den 23.April 1773, Gest den 31. July 1884. Herr giebt ihr die ewige Ruhe, Das ewige Licht leuchte ihr Lasse Sie ruhen in Frieden. Amen. Náhrobek nestojí na místě ostatků. Byl nejméně 2 x přemístěn. Naposledy cca r.2010. České znění: Zde odpočívají ostatky Františky, rozené Grosser, ovdovělé Hoser, znovu provdané Černy, narozené 23. 4. 1773, zemřelé 31. 7. 1834. Pane dej jí věčný pokoj, věčné světlo ať jí svítí. Nech jí odpočívát v pokoji.

zaniklé objekty

TU SvAnna01

Kaple sv.Anny, která stávala kousek pod Věbrovkou. Přibližně do poloviny 50.let min. století se tu konávala letní poutní slavnost, než byla režimem zakázána. Roubená kaplička pocházela z 18.století. Kaple byla plná obrázků. Některé byly s poděkováním za léčivou moci Anenského pramene. Studánka se dochoval až do současnosti. Praměniště je také využíváno Čapkovou boudou. Ke kapli vedla křížová cesta, která byla v 50. letech vyvrácena. Při procházce z Nových Dvorů k Čapkově boudě okrajem lesa od křížení lesních cest až chatě lze nalézt několik kamenů kotvících tyče obrázky. Kameny jsou označeny W a římskou číslicí.

zaniklé objekty

TU špitál01

Trutnov - špitálský kostel sv. Petra a Pavla stál mezi dnešním kinem a poliklinikou. Byl vystavěn u dolní brány roku 1497. Vysvěcen byl 1503. Kostel byl propojen s nově zřízeným hospitém jehož působení sem bylo přeneseno ze ničeného hospitélu na nivách. Roku 1657 tu pečovali o 10 osob. Lze se jen domnívat, že po křížovcích, kteří svoji náboženskou a sociální misi v Trutnově ukončili roku 1521, plněné úlohy převzali broumovští benediktini. Požár města roku 1684 se nevyhnul ani předměstí, tím zachvátil i objekty hospitélu. Přesto se hospitél připomíná ještě roku 1821. Kostelík byl v roce 1785 za Josefa II. zrušen a přeměněn na barvírnu, později v obytný dům. Dům pak uvolnil roku 1981 prostor parkovišti. Při demolici domu údajně byly objeveny mešní nádoby.

pomník-památník

U hřbitova

Trutnov - v parčíku před hřbitovem je pomníček z černé žuly připomínající padlé Litevské vojáky dragounského regimentu č.1 pruského prince Alberta padlé v jezdecké srážce na poli kde je nyní hřbitov.

přírod. a tech. zajímavosti

Žid SinaogaTU

Trutnov - brána k místu kde stávala židovská synagoga vypálená a srovnána se zemí krátce po německé okupaci r.1938.

přírod. a tech. zajímavosti

ŽidHřbitKaple-R2005

Trutnov - židovský hřbitov zbudovaný r.1870 s ceremoniální halou a vstupním portálem. Hala několikrát restaurována. 8.10.1938 byl hřbitov zdemolován a obřadní hala později přebudována na obytný dům.

pomník-památník

ŽidPamátník01

Trutnov - památník na židovský hřbitov na pěší cestě k restauraci Na Bojišti.

Voletiny

Okres Trutnov

PSC 541 03

německý název: Wolta

Voletiny - zemědělská obec ležící 4km od Trutnova jehož jsou části.

kostel

Voletiny01

Voletiny - kostel svatého Josefa. Pseudorománská stavba z roku 1898 čtvercového půdorysu s hranolovou věží na východě, půlkruhovým presbytářem a jednolodním uspořádáním. Mobilíar z konce 19. století. Kostel je v majetku města, které jej v letech 1993-7 a 2007 - 2009 zrestaurovalo. Opravenou památku v březnu 2009 slavnostně vysvětil královéhradecký světitel biskup Josef Kajnek.

hřbitovní pomník

Voletiny02

Na hřbitovních pomnících z přelomu let 1880 - 1910 převládají různé květinové motivy reliéfy nebo plastičtější motivy. Několikrát zobrazena makovice.

dům či chalupa

Voletiny03

Voletiny čp.12 obrázek na domě.

kříž kamenný

Voletiny04

Voletiny - proti č.66 křížek zlomený kříž sochař F.SPATENKA TRAUTENAU. Zhotovený donátorem z čp. 52 v r.1898. Ostatní text byl asi po r.1946 úmyslně zničen. Kříž obnoven nákladem města r.2003.

podstavec

Voletiny05

Voletiny - podstavec s lilii na kterém kdysi stála sochu sv. Josefa. Erichet von Josef und Anna Russ 1906. Postavec stojí nad Voletinskou hospodou ve stráni mezi dvojicí stromů. Podepsaný sochař J Zeirzelt Trautenau.

přírod. a tech. zajímavosti

Voletiny06

Voletiny - křížová cesta dlouhá asi 1,5 km vedla od Voletinského kostela kolem školy do obce a za potokem střední cestou, která v prvé části již zarůstá a nevyužívá se k chatě Webrovce. Zachovala se zastavení č.III, IV, VII, XIII a XIV, asi tak 4 poslední zastavení již byly v lese. Za čtrnáctým zastavení je skalnaté návrší na kterém předpokládám bývala Golgota - vrch s kříži.Čtvrté zastavení je na křížovatce za hospodou, sedmé za čp. 133. K obnově cesty přispělo město r. 2006. Všechny sloupky zastavení byly doplněny novými obrázky

kříž kamenný

Voletiny07

Voletiny - křížek před domem kdysi Ilnerových skoro na konci obce .

rozhledna, výhled

Voletiny08

Voletinský potok.

pomník-památník

Voletiny09

Voletiny - pomník obětem I.světové války stojí před kostelem. Pomník obnoven v roce 2004 nákladem města.

kříž kamenný

Voletiny10

Kříž v polích za kravínem ve Voletinách, který byl z cela obnoven, z iniciativy města v roce 2004. Kříž byl zhotoven podle vzoru hřbitovního náhrobku z Voletin rodiny Kadlecových. Texty jsou opisem původních. Vzadu: Errichtet von Vincenz und Veronika Rudolf im Jahre 1891. Z boku jméno původního kameníka F. Špatenka Trautenau.

---

hřbitov

Voletiny11

Hřbitovní pomník rodiny Kadlecových podle kterého byly zhotoveny odlitky sošek a detaily obnoveného křížku v polích za kravínem ve Voletinách.

- - - *Konec sestavy* - - -